

Uchwała nr 204

Rady Działalności Pożytku Publicznego

z dnia 28 września 2024 roku

w sprawie stanowiska Rady Działalności Pożytku Publicznego nt. obowiązku badania sprawozdań finansowych przez organizacje pożytku publicznego

Na podstawie § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052) oraz art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571 oraz z 2024 r. poz.834), uchwała się stanowisko Rady Działalności Pożytku Publicznego w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych przez organizacje pożytku publicznego

§ 1

W związku z obowiązkami wynikającymi z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2018 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego (Dz.U. 2018 poz. 2148) Rada Działalności Pożytku Publicznego zwana dalej Radą, wnioskuje do Ministra Finansów o uchylenie przedmiotowego Rozporządzenia.

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym obowiązek badania sprawozdań finansowych dotyczy organizacji pożytku publicznego, które spełniły w danym roku obrotowym poniższe kryteria:

- realizowały zadania publiczne zlecone jako powierzone do wykonywania lub do wspierania zadania publicznego,
- otrzymały łączną kwotę dotacji na realizację zadań publicznych zleconych w wysokości co najmniej 100 000 zł,
- osiągnęły przychody w wysokości co najmniej 3 000 000 zł.

Obowiązek przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego oznacza dla organizacji pożytku publicznego konieczność poniesienia z własnych środków wydatku w wysokości średnio 15-25 tys. zł lub wyższych w przypadku wysokich przychodów. Organizacje z uwagi na niedochodowy charakter działań tego typu koszty zazwyczaj

pokrywają ze zbiorów, darowizn, które powinny być przeznaczane na rozwój organizacji lub na bezpośrednie wsparcie osób korzystających z ich pomocy a nie na dodatkowe audyty finansowe. Tego typu koszty nie są także kwalifikowane w dotacjach ze środków publicznych. Dlatego, jak we wstępie Rada wnioskuje o uchylenie Rozporządzenia w całości.

§ 2

Rada wskazuje, że trudnością jest znalezienie audytora, który przeprowadziłby audyt za mniejsze środki finansowe niż wskazane 15-25 tys. Co jest bardzo dużym kosztem dla organizacji pozarządowych, które nie posiadają „własnych środków”, którymi mogą swobodnie zarządzać, tylko głównie ze środków publicznych, grantów czy darowizn, które również mają swoje przeznaczenie.

§ 3

Rada zauważa, że badanie sprawozdania finansowego organizacji ze statusem OPP jest konieczne przy spełnieniu zdecydowanie mniejszych warunków niż w przypadku przedsiębiorców. Poza tym od wielu lat znacząco zwiększyła się ilość informacji na temat działalności OPP m.in na stronie Narodowego Instytutu Wolności i innych podmiotów nadzorujących działalność tych organizacji.

§ 4

Rada zwraca uwagę, że sprawozdania organizacji posiadających status OPP są jawne. Nadzór nad działalnością organizacji posiadających status OPP w zakresie korzystania przez nie z uprawnień wynikających z ustawy o działalności pożytku publicznego sprawuje Przewodniczący Komitetu Pożytku Publicznego, który może przeprowadzić kontrolę sam albo zlecić ją wojewodzie czy Dyrektorowi Narodowego Instytutu Wolności. Przewodniczący może także wystąpić z wnioskiem o skontrolowanie określonej organizacji do innych rządowych i samorządowych instytucji kontrolnych w tym do regionalnych izb obrachunkowych, które uprawnione są do kontroli gospodarki finansowej organizacji pozarządowych w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Kontrole mogą przeprowadzić też urzędy kontroli skarbowej, Najwyższa Izba Kontroli. Każda dotacja może być skontrolowana przez władze publiczne, urząd skarbowy kontroluje księgi rachunkowe. Zatem kontrola państwowa i społeczna jest nad organizacjami posiadającymi status OPP, władze publiczne mają narzędzia kontrolne zarówno z tytułu

dotacji jak i z tytułu podatków do kontrolowania odpowiednio w zakresie każdego obszaru działalności organizacji pozarządowej.

§ 5

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 23 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest wskazane, że jest to kompetencja uznaniowa tj. minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu może w drodze rozporządzenia wprowadzić taki obowiązek. Nie ma przesłanek, które by wskazywały, kiedy minister musi wydać rozporządzenie w celu wskazania tych mniejszych warunków, przesłanek, kiedy organizacja posiadająca status OPP niespełniająca przesłanek z ustawy o rachunkowości musi badać swoje sprawozdanie finansowe.

§ 6

Należy również zwrócić uwagę, że jednym z warunków jest warunek przychodu ogólnie, nie ma tu żadnego uszczegółowienia. W przypadku przedsiębiorców kryterium jest kwota netto ze sprzedaży oraz z operacji finansowych. W przypadku organizacji OPP nie ma takich ograniczeń. W przypadku organizacji pozarządowych w sytuacji, kiedy księgowany jest przychód na działalności statutowej nieodpłatnej w postaci wartości przyjętych darowizn np. W przypadku banków żywności jest to żywność, czyli wartość towaru przyjętego do rozdysponowania wśród potrzebujących, to dochodzi do zaburzenia wartości przychodu w sposób diametralny. Ponieważ często ten przychód w postaci wartości przyjętego towaru jest wyższy niż przychód finansowy.

§ 7

Konieczne należy też wskazać, że wartość przychodu od której należy sporządzać badanie sprawozdania jest na tym samym poziomie od momentu wprowadzenia rozporządzenia tj. od 2018 r.

§ 8

Rada wskazuje jeszcze na 2 elementy. Pierwszy to, że od 1 stycznia 2016 roku funkcjonuje jednolity plik kontrolny, który został stworzony w celu przekazywania do administracji skarbowej dowodów księgowych oraz zestawu danych z ksiąg rachunkowych (podatkowych) - w postaci elektronicznej. Od 1 stycznia 2018 r wszystkie

podmioty (w tym organizacje pozarządowe) prowadzące księgowość elektronicznie są zobowiązane do tworzenia i wysyłania plików JPK na wezwanie administracji skarbowej. Drugą kwestią jest planowany KSEF, którego celem jest centralizacja procesu rejestracji faktur w obrocie gospodarczym poprzez skierowanie ich do jednego centralnego miejsca. Te elementy są również narzędziem kontrolowania i weryfikacji podmiotów.

§ 9

Ponadto należy zauważyć, że wyniki badania sprawozdań finansowych nie są wiążące dla organów skarbowych czy dla organów publicznych.

§ 10

Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały:

- 1) Prezesowi Rady Ministrów;
- 2) Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego;
- 3) Ministrowi do spraw Społeczeństwa Obywatelskiego;
- 4) Ministrowi Finansów.

§ 11

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.